

Boerderijnummer	5.2.375
Erfnaam	erve Tossen-Aal
Oudste vermelding	ca 1827
Afgebroken	ca 1901 (was gelegen aan de Holddijk)

Historie boerderij

Dit verdwenen boerderijtje stond tussen Megelink (5.2.360) en het huidige Mölnkolk (5.2.380), vlak naast de plaats van de huidige grote schuur van Mölnkolk en nabij de huidige nieuwe woning van Slootweg. Het is omstreeks 1827 gesticht door de kleermaker Marten Aal op grond van de marke.

Hoewel volgens de registers het boerderijtje van Aal aanvankelijk op markegrond stond, bleek later bij de kadastrale opmetingen dat hij meer grond in cultuur had gebracht en gebruikte dan er geregistreerd stond. Deze omissie werd met onderstaande koopacte, in 1832 opgesteld door het markebestuur, rechtgezet:

Op verzoek van koopers zijn de twee navolgende stukken alhier geinsereert.

1. Wij ondergeteekenden Gerrit Hendrik ter Horst Jz markenrigter van Elsen wonende te Rijssen, Berend Reef, Jan Wolters, Willem Oonk en Jan Sprokkereef bouwlieden, gezworens of boermannen van Elsen en als zoodanig gezamenlijk representerende de goedsheeren en erfgenamen of marktgenooten der gemelde buurtschap Elsen en voor welke wij instaan en ons sterk maken, gelijk mede in ons eigen naam als mede marktgenooten, verklaren bij deze onderschreven belofte van vrijwaring te verkoopen, af te staan en over te dragen aan Marten Aal kleermaker wonende te Elsen een stuk veltgrond, welke deels door hem gegraven is, groot ongeveer een half bunder zoo als met eene sloot is afgescheiden, gelegen in Elsen gemeente Markelo aan het Zuidveld tusschen het plaatsje Meulenkolk en Klein Meulenkolk, de Kruider in het gemeene veld, zoodanig als het verkochte zich bevindt en aan gezamenlijke marktgenooten toebehoort met zijn lusten en lasten, regten en geregtigheden, zonder over de maat in te staan, zijnde voor een ondermaat tot bate en schade van den kooper, die van het ons of voor het gekochte zal beschikken, het genot daarvan hebben en de lasten van hetzelfde betalen als over en van zijn eigen goed. En is deze koop gedaan voor dertig gulden, waarvan wij verklaren te zijn voldaan en kwiteren met surrogatie van den kooper en alle regten van eigendom op het verkochte goed, ten einde kooper de regten onterfende, zooals gezamenlijke marktgenooten dit regt gehad hebben te doen, al hetwelke ik mede ondergetekende Marten Aal in voege voorschreven acceptere. En zijn hiervan twee eensluitenden gemaakt welke over en weder zijn getekend en uitgewisseld te Rijssen den 15 November achttienhonderd tweeeendertig.

Was get. G.H. ter Horst Jz, B. Reef, Jan Wolters, W. Oonk, J. Sprokkereef, M. Aal.

Voor eensluitend afschrift.

G. van Wijngaarden markenschrijver.

Bij de markedeling in 1853 kreeg Marten z'n huisje en 5½ ha. grond in eigendom. Door enkele kleine verkopen was dat in 1877, toen z'n dochter Johanna Veldhuis-Aal het had geërfd, gedaald tot bijna 3½ ha. In 1901 werd het boerderijtje verkocht waarbij de gronden verspreid raakten over diverse kopers. Het leegstaande huisje (voor de sloop) met het huisperceel werd verworven door de eigenaar van het Olydam/Mölnkolk (5.2.380), de familie Willemina Brunnekreeft. Deze voegde het perceel toe aan het erf Olydam. Later is bijna op de plaats van het oorspronkelijke huisje een schuur gebouwd.

Bewoners:

► Eerste bewoner Marten Aal (1798-1867), zoon van Albertus Aal (zie pand 5.2.305), die evenals zijn vader kleermaker was, trouwde in 1819 met de weduwe Maria de Wild (1795-1875) uit Enter. Zij woonden eerst nog in de Bovenberg (mogelijk aan of nabij Lentfert), om via een verblijf elders in Elsen, omstreeks 1827 op de nieuwgestichte markewoning te belanden. Marten en Maria kregen 6 kinderen, waarvan er twee op jonge leeftijd overleden. Oudste zoon, Berend Jan (1821-1900) geboren in de Bovenberg, was eerst kleermaker; hij trouwde in 1852 met Berendina Vinkers op Peddemors (Elsenerbroek 5.4.040). Gerrit Hendrik (1824-1903, overleden te Losser) werd eveneens kleermaker; hij huwde in 1845 Lammerdina Eelderink (geb. in Warnsveld) op Veldkamp/Veldman in Stokkum (Stockum 2.1.009) en hertrouwde in 1872 met de weduwe Diena Leusink uit Wierden. Johanna (1829-1900) bleef voorlopig wonen op Aal. De jongste zoon van Marten en Maria, ook Berend Jan (1837-1917) genaamd, trouwde in 1859 met Gerritdina Helderink en ging wonen op het boerderijtje nabij Letinks Kamp (5.2.370, later De Krukke).

► Johanna (1829-1900) bleef aanvankelijk wonen op Aal. Zij trouwde in 1861 met Engbert Veldhuis (1824-1889) uit Enter. Deze bracht de bijnaam "Tossen" mee, waardoor het boerderijtje later als zodanig werd aangeduid. Johanna en Engbert kregen op Aal/Tossen dochter Mina (1862-1899) die in 1883 trouwde met Jan Nijland (1857-1895) van Nieuw Nijland (Hericke 3.1.010), opzichter/steenvormer bij het tichelwerk van Eerden aan de Goorseweg.

Moeder Johanna verhuisde in 1889 met haar dochter en haar gezin mee naar Nieuw Nijland om, omstreeks 1895 na het overlijden van haar schoonzoon Jan Nijland, samen met haar dochter's gezin terug te keren naar "Tossen".

► Mina Veldhuis en Jan Nijland woonden de eerste 6 jaar van hun huwelijk op Aal/Tossen. Zij kregen daar 3 kinderen: Hendrikus (1883-1946) die in 1903 zou trouwen met de in Hummelo en Keppel geboren Jantjen Antink, Egbert Johan (1885-1893) die op 8-jarige leeftijd overleed en Aleida (1888-1890) die slechts 2 jaar oud werd. In 1889, toen zowel Mina's vader als Jan's vader overleden, vertrok het gezin Nijland-Veldhuis met (schoon)moeder Johanna naar Jan's ouderlijk huis Nieuw Nijland (Hericke 3.1.010). Daar werd in 1891 een dochter geboren die weer Aleida ging heten; zij trouwde in 1916 met Jan Beldman in Rijssen en overleed in 1949.

► Na het vertrek van de familie Nijland-Veldhuis werd de woning verhuurd. Namen van huurders waren o.a. Hofman en Hartgerink.

► Nadat Jan Nijland in 1895 op Nieuw Nijland was overleden keerde het gezin Nijland-Veldhuis terug naar Tossen. In 1896 hertrouwde Mina Veldhuis met de op Kooyman in de Dijkerhoek (Marckelo 1.2.070) geboren weduwnaar timmerman Jan Hendrik Kooijmans, die hiervoor in Markelo aan de Taets van Amerongenstraat woonde. Waarschijnlijk bracht deze zijn kinderen Hermina (1883-1948), Gerrit Jan (1886-1949) en Jan Hendrik (1891-1980) mee naar Tossen.

In 1896 kregen Mina Veldhuis en Jan Hendrik Kooijmans nog dochter Johanna; zij huwde in 1919 met de timmerman Antony Marinus jhr. van Coeverden in Ambt Delden.

Na het overlijden van Mina in 1899 en haar moeder Johanna in 1900, verhuisde het gezin Kooijmans naar Kooyman in Herike (Hericke 3.2.220). Het verlaten boerderijtje werd verkocht en de behuizing werd afgebroken.

Nieuwe woning Slootweg, Holtdijk 4b

In 2012 kwam vlakbij de plaats waar bovenstaand verdwenen boerderijtje Tossen stond, via een zogenaamde rood voor rood regeling een nieuwe woning gereed, gebouwd door de aannemer Homan uit Enter.

Het woonhuis werd in 2013 gekocht door de familie Slootweg. Cardioloog Andries Slootweg (*1977) en Simone Slootweg-Timmer woonden hiervoor in Rijssen. Zij hebben 3 kinderen: de tweeling Pieter en Karen (*2004) en Jan (*2007).